

Nr 290

Av herr Broberg m. fl., om slopande av socialgruppsindelningen vid offentliga statistiska redovisningar.

(Lika lydande med motion nr 238 i Första kammaren)

I de utredningar där det kan vara av speciellt värde att bedöma attitydskillnader mellan olika befolkningsgrupper användes i regel socialgrupperna som en av indelningsgrunderna. Självfallet behöver denna indelning i och för sig inte ses som en betygssättning av den ena eller andra gruppen i socialt hänseende utan mer som ett hjälpmedel ur statistisk synpunkt. Emellertid kan det starkt ifrågasättas om inte indelningsgrunden dock är att betrakta som olämplig. Skillnaden mellan olika socialgrupper torde i en hel del fall inte vara möjlig att klart definiera. Indelningen bygger till stor del på värderingar som i ett dynamiskt samhälle måste bli underkastade starka förändringar. Emellertid uppfattas indelningen ofta som en social gradering, och en sådan uppfattning kan få konsekvenser som inte är önskvärda.

Den utbyggnad på skolans område som skett och som kommer att ske ger en ökad möjlighet till begåvningsurval. De stigande inkomsterna inom de tidigare låglönegrupperna och samhällets planerade ökning av studiehjälpen kommer att eliminera ekonomiska hinder för detta urval. Emellertid kan det inte vara ett önskemål ur samhällssynpunkt att urvalsprocessen drives så långt att de negativa återverkningarna på yrken med praktisk utbildning blir för stora. Det är självfallet inte heller ett önskemål att det manuella arbetet blir nedvärderat och framför allt inte att motvilja mot manuellt arbete uppkommer. En sådan inställning skulle i sin tur få följdverkningar på många områden som vore olyckliga både för vårt näringsliv och för vår samhällsutveckling i övrigt. Man kan i detta sammanhang peka på både den betydelse som den skicklige yrkesmannens insats haft och har för vår välförhållande utveckling och på det ur samhällssynpunkt enorma värde som ligger i att vi kommit fram till ett klasslöst samhälle.

En socialgruppsindelning till stor del utformad efter teoretisk utbildning kan knappast undgå att påverka tendensen mot teoretisk utbildning på de praktiska yrkenas och de manuella färdigheternas bekostnad. Det finns mycket starka tendenser hos skolungdomen i dag att välja teoretiska linjer. Med största sannolikhet kommer även det nya gymnasiet och den nya fackskolan att utöva starkare dragningskraft än yrkesskolan på komman-

de årskullar av elever. Det är därför risk för att de teoretiska studierna blir alltför dominerande på de praktiska linjernas bekostnad och att den balans som arbetsmarknaden kräver mellan arbetskraft med teoretisk och praktisk utbildning blir störd.

Det förefaller därför vara ett önskemål att samhället icke genom en socialgruppsindelning, som kan och ofta även uppfattas som en social gradering, förstärker en tendens som på sikt kan medföra allvarliga problem.

Självfallet kan i samband med vissa undersökningar olika befolkningsgruppers attityder behöva fastställas. Möjlighet finns självfallet i sådana sammanhang att göra tillfälliga indelningar efter de mest skilda grunder. Däremot kan en fast indelning i nuvarande socialgrupper av de skäl som ovan angivits betraktas som olämplig.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t måtte pröva möjligheterna att den vid offentliga utredningar och offentliga statistiska redovisningar ofta använda socialgruppsindelningen ersättes med andra från saklig synpunkt mer adekvata indelningsgrunder.

Stockholm den 23 januari 1964

Hans Broberg

Erik Tobé

Henning Carlsson

i Huskvarna

Yngve Hamrin
i Jönköping

John G. Löfroth

Gunnar Hyltander

M. Berglund

Arvid Nilsson

i Lönsboda